

Venècies: L'elegància impresa

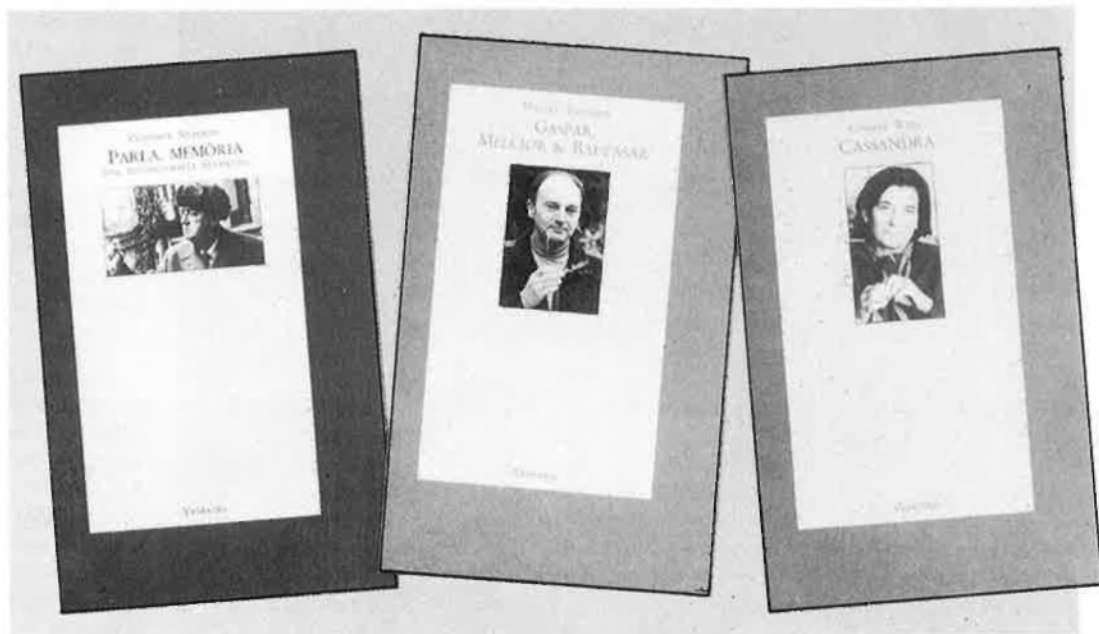
Una col·lecció dissenyada per a oferir una mostra de clàssics universals del nostre segle amb la presentació escaient ha aconseguit, amb només set títols i un any i mig curt de rodatge, veure's col·locada entre les de més prestigi del nostre mercat.

Enric Sòria

Venècies, una col·lecció de llibres amb una presentació sòbria i exquisida i un catàleg de només set títols —amb la curiosa particularitat de ser, quasi tots, imprescindibles— va néixer a partir de la iniciativa de dos joves conxexedors del món editorial barceloní: Oriol Castanys i Llorenç Marquès, ara farà un any i mig.

Per a tots dos es tractava d'oferir al lector una panoràmica atractiva de la narrativa —en un sentit ample— universal del segle XX, especialment d'autors considerats clàssics, o d'aquells, actius a hores d'ara, d'una qualitat evident. Al mateix temps es pretenia prestar una especial atenció al disseny —encarregat a Pep Trujillo—, a la qualitat de l'edició. Cal dir que, quan el projecte començava a prendre forma, allà per l'any 83, en plena recuperació de la traducció en el mercat, l'esforç majoritari es dirigia a reomplir les clàssiques llacunes. La literatura contemporània esdevenia, així, un buit massa palès. Ara, el nostre segle torna a sovintejar als catàlegs. I Venècies n'és un dels responsables.

L'editorial La Magrana assumí promptament el projecte, que en l'any 85 era ja una realitat. Com que Edicions 62, editorial amb bastants contactes amb l'anterior, pretenia de dur endavant una col·lecció similar, s'optà per unificar esforços. Josep Maria Castellet se sumà a la direcció de la col·lecció a partir del

cinquè títol i la velocitat d'aparició de novetats va rebre, en conseqüència, una oportuna acceleració.

Per a Castellet no hi ha hagut cap problema a l'hora d'entendre's, perquè es partia d'uns pressupòsits ben similars: traduccions de qualitat, disseny elegant, agilitat en l'oferta, treball ben fet.

Set títols, dos autors italians, dos francesos, un rus, un altre anglorus, una alemanya. No està gens malament. Obri el foc *La consciència de Zeno*, l'obra mestra d'Italo Svevo, llavors pràcticament inèdit entre nosaltres. Crònica d'un dels ineptes svecians que es dedica a una constant autoanàlisi de les seues experiències, la relació amb el pare, la desastrada vida amorosa o la impossibilitat de deixar de fumar, que el durà a la neurosi.

Va seguir *Zazie al metro*, del poeta i novel·lista Raymond Queneau, la novel·la que va popularitzar entre les

elits internacionals el film nouvelle-vaguista de Louis Malle. Una història alegre i prou destarotada sobre una jove malparlada, que no se sap massa bé d'on ha eixit, i que bamba per París amb la pretensió inassolida de veure el metro. Queneau aprofita per a recrear l'argot de París (i Jaume Fuster, el traductor, per subvertir amb gràcia el català) i per deixar anar reialles superrealistes d'un humor feliç i improbable.

Després d'aquests dos indicadors de la línia de la col·lecció han aparegut, amb una gran rapidesa, quatre títols de sòlid atractiu, que han fonamentat totes les expectatives i han catapultat la col·lecció a un lloc distingit entre les de més prestigi.

El mestre i Margarida de Mikhaïl Bulgàkov és, segons Oriol Castanys, el llibre menys venut de la col·lecció, potser pel gruix o per desconeixement de l'autor. «I és llàstima, perquè és un llibre molt divertit, gens embafós, una sàtira del primer sistema soviètic, molt intel·ligent». Es tracta d'una novel·la delirant, magnífica, que tardà dècades a ser publicada a l'URSS, en què el diable —ni més ni menys— decideix actuar a Moscou i entre altres activitats, es dedica a contar la mort de Jesucrist com a testimoni d'excep-

ció que és, transformar dones en bruixes i al·lucinar intel·lectuals ateus.

Cassandra, la darrera novel·la de Christa Wolf, fou editada en llengua original el 1983. Ací hem estat veloços. És una sorprenent i reeixida variant de la novel·la històrica bastant practicada en altres temps i que havia caigut en desuetud: la novel·litització dels mites. La filla de Priam, just abans que Clitemnestra l'assassinés, passa revista als seus records, la joventut troiana, la tropa de germans morts, el do profètic —que ningú no creu—, la guerra, l'esclavisme i la voluntat de vida de les dones en un món embogit. Una revisitació del món i del to de la tragèdia amb implicacions molt desenvolupades.

L'autobiografia de Nabòkov, de 1903 a 1940, *Parla, memòria*, ha esdevingut polèmica. La morositat genealògica i detallista, tanmateix ben divertida —la ironia eslava ben sovint se solapa en la fronda— ha enfitat uns quants dels nostres lectors solvents. De tota manera, hi ha molta cosa a gaudir, bona i sucosa prosa, als revolts de la memòria de Nabòkov.

Gaspar, Melcior i Baltasar de Michel Tournier (traduïda per Martí i Pol) és una novel·la d'assumit i joïós

anacronisme, d'un humor suaument naif, sobre els tres reis d'Orient i les raons d'una llarga marxa. S'afegeix la llegenda d'un quart rei ressaguer i gourmet que en passa de ben negres a les minès de sal de Sodoma i que inau-gura el sagrament de l'eucaristia.

A més, aquesta setmana acaba d'aparèixer *Les Cosmicòmiques* d'Italo Calvino, autor ben conegut entre nosaltres. Set obres mestres més o menys indiscutibles i una cartera de projectes per prendre'n bona nota: *Ernesto* d'Umberto Saba, *Ferry d'octubre a Gabriola* de Malcolm Lowry, *Retrat de l'artista com a cadell* de Dylan Thomas, el *Diari moscovita* de Walter Benjamin, *Tocaia Grande* de Jorge Amado i *L'ametller en flor* de Walter de la Mare.

Cap dels directors no considera que actualment hi haja una saturació en l'oferta de traduccions. Oriol Castany ho precisa: «Als anys seixanta, dins els esquifits paràmetres del moment, hi havia més traducció que obra original, després davallà molt, i ara la producció, tant de traduccions com d'originals s'ha normalitzat, i va bastant bé. Hi ha moltes col·leccions diferents, un arc més ample que mai.

Tot i que en molts temes hi ha mancances notòries».

Marquès, per la seua banda, troba més aviat la saturació en l'edició d'originals catalans: «Aquí sí que es publica massa, o, millor dit, amb massa alegria. S'és molt poc rigorós amb el autors i caldria posar-hi més mesura. En canvi, em costaria de trobar un grapat sobrer de títols traduïts. Un altre tema és el de les traduccions com a tals. Dissortadament —tret d'excepcions—, ja no hi ha Ribes ni Carners que facin versions meravelloses. Sovinteja el bon coneixedor, el llicenciat que fa una traducció prou tècnica, pulcra i precisa, però no excessivament brillant». També hi ha coses pitjors, amic Marquès, però no a Venècies.

Per a Castany, el que cal destacar és l'agilitat assolida a l'hora de publicar. «Estem seguint el que interessa a tot arreu. *Cassandra*, per exemple, que és una obra recent però que s'escau dins la col·lecció, ha aparegut en català al mateix temps que a tot Europa».

Així les veuen els creadors de Venècies. Els vistosos resultats que se n'han seguit desmereixen si se'ls comenta, com hem fet ara, en estil telegràfic. □

CONCERTS DE TARDOR 86

DESEMBRE

Dia 13 ONTINYENT

Grup de Metalls de l'Orquestra de R. T. V. E.

Dia 14 ALGEMESÍ

Grup de Metalls de l'Orquestra de R. T. V. E.

Dia 20 TORRENT

Trio Llinares-Salanova-Garcia Chornet.

GENERALITAT VALENCIANA
CONSELLERIA DE CULTURA EDUCACIÓ I CIÈNCIA